

Klimat- och näringslivsdepartementet
Dnr: KN2023/03699

Yttrande IKEA Sverige

IKEA tackar för möjligheten att yttra sig gällande Europeiska kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Om IKEA

IKEA erbjuder väldesignad, funktionell och prisvärd heminredning av hög kvalitet som tillverkas med omsorg om människor och miljö. Det finns flera företag med olika ägare som drivs under varumärket IKEA och alla delar samma vision: *att skapa en bättre vardag för de många människorna.*

IKEA grundades i Sverige 1943 och finns idag på 52 marknader med fler än 200 000 medarbetare globalt. I Sverige finns 21 IKEA-varuhus, samt ett tiotal planeringsstudios och vi har cirka 17 800 medarbetare.

IKEA vill vara en aktiv part i Sveriges och EU:s arbete mot en mer hållbar framtid. På IKEA anser vi att viktiga steg för att nå dit, är att få på plats harmoniserade regler på EU-nivå vilka skapar goda förutsättningar för avfallsminimering och cirkularitet.

Sammanfattande synpunkter

IKEA stöder Europeiska Kommissionens ambition att förbättra avfallshanteringen och skapa bättre hantering av textilier och livsmedel.

I en cirkulär strategi är produkter materialbanker för framtiden och synen på avfall behöver därmed moderniseras. Förebyggande av avfall bör fokusera på att förlänga produkternas livslängd i så stor utsträckning som möjligt innan uttjänta produkter samlas in och återvinns.

Gällande textilier ser IKEA det som avgörande att revidera avfallslagstiftningen för att frigöra marknadspotentialen i den cirkulära ekonomin. För att öka lönsamheten inom cirkulär ekonomi anser vi att ett tydligare fokus bör ligga på avfallsförebyggande arbete och inte enbart på omhändertagande av avfall.

De för oss tre huvudsakliga utmaningarna är:

- En EPR-implementering som skiljer sig mellan medlemsländerna. Det krävs en ökad harmonisering och samarbete mellan länderna för att främja cirkulär ekonomi i hela EU och undvika snedvridning av den inre marknaden.
- Redan existerande system med nationella variationer. Ett enhetligt EPR-system för textilier är nödvändigt att införa för att skapa en effektiv insamling och återvinning av textilavfall i enlighet med gällande mål.
- Otillräcklig insamling och sortering av textilavfall. Förbättringar kräver beteendeförändringar hos konsumenter men även investeringar i innovativa lösningar. Det är samtidigt viktigt att utveckla kapaciteten för att omvandla olika typer av fiberfraktioner till nya material för att hantera utmaningarna både uppströms och nedströms i värdekedjan.

IKEA välkomnar Europeiska kommissionens förslag till att fastställa bindande mål för minskning av matavfall i hela EU i revideringen av avfallsdirektivet. IKEA anser att kommissionens förslag gällande uppmuntran av beteendeförändringar för att minska livsmedelsavfallet är positivt.

IKEA ställer sig även övergripande positiva till bindande mål, samtidigt anser vi att målet om 30 procent minskning på nationell nivå är i underkant. IKEA vill poängtera att då mätningåret sätts till 2020 och baseras på medlemsstatsnivå, istället för EU-nivå, bidrar det till bestraffning av företag som tagit ansvar och redan påbörjat omställningen. Att sätta nivåerna enbart på nationsnivå kommer även bidra till vilt skilda krav på IKEA:s anläggningar i de olika medlemsländerna och motverkar ett harmoniserat regelverk.

På IKEA har vi ett ambitiöst mål att minska matavfallet med 50 procent globalt, vilket sattes redan år 2017 och uppnåddes 2022 (54 procent). IKEA Sverige har minskat sitt matsvinn med 43 procent på fyra år, vilket motsvarar 2 184,6 ton CO₂e utsläpp under samma period. IKEA har således redan påbörjat och kommit långt i detta arbete, samt visar att det är såväl genomförbart som ekonomiskt fördelaktigt att minska matsvinn och avfall.

Detaljerade synpunkter

- Lagförslaget kommer att leda till ökade administrativa kostnader, delvis för de mätsystem som kommer krävas på nationell nivå och den ökade rapporteringen till dessa, men även för upprättandet av ett producentansvar. Ökade administrativa kostnader bidrar till mindre utrymme för utveckling av hållbara produkter. Det är därmed av stor vikt att i kommande förhandlingar begränsa rapporteringen till *need to know* i stället för *good to know*, detta bör förtydligas under artikel 22a paragraf 6.
- Under artikel 22b paragraf 4 (a) är kraven för ansökan om registrering omfattande och kommer medföra stora administrativa kostnader. Med anledning av detta vore inskrivandet av en subparagraf (f) skälig, denna bör understryka vikten av en begränsad administrativ börda.
- IKEA vill även understryka att artikel 22b rörande register över producenter bör ske via ett centraliserat digitalt EU-register och inte upprättas av individuella medlemsstater. När medlemsstater upprättar egna register motverkar det harmoniseringen.
- Kommissionens förslag behöver förtydliga ansvaret för produkter som sätts på marknaden från tredje land. Eftersom upprättande och efterlevandet av den reviderade lagstiftningen kommer vara kostnadskrävande är det av stor vikt även producenter från tredje land både ingår och är del av att finansiera systemet.
- För att hantera den ökande mängden textilavfall på ett miljömässigt hållbart och kostnadseffektivt sätt, behövs betydande offentligt stöd för forskning och utveckling för att utveckla nödvändig teknik och kompetens.
- IKEA ser positivt på användandet av tullkoder för att identifiera produkttyper, men anser att det behöver ha ett tydligt definierat tillämpningsområde.
- IKEA välkomnar högt ställda krav för att minimera livsmedelsavfallet, att kravet för minskningen av bearbetning och tillverkning enbart sätts till 10 % till 2030 är därmed olyckligt.
- IKEA anser att mätningåret för minskat matsvinn bör sättas till tidigare än år 2020 så ambitiösa och framåtlutande företag kan tillgodoräkna sig de ansträngningar som redan gjorts.
- Att revideringen under artikel 9 a paragraf 5 anger en flexibilitet är i viss mån positivt då medlemsstater har olika förutsättningar. Det bör dock poängteras att denna flexibilitet riskerar att skapa ett juridiskt kryphål. Det

vore därför mer fördelaktigt att sätta ett tidigare referensår och göra artikel 9a bindande.

Avslutning

IKEA är positiva till att det sker en omfattande revidering av lagförslagen som berör avfall och cirkularitet, vi vill dock understryka vikten av samstämmighet mellan de parallella lagstiftningsprocesserna och implementeringen av dessa.

Då en stor del av införandet av det reviderade avfallsdirektivet kommer överlåtas till medlemsländerna vill IKEA poängtera att överimplementering av berört regelverk kommer att hämma den gröna omställningen snarare än att bidra till att påskynda denna. IKEA vill även redan nu poängtera att revideringen av avfallsdirektivet kommer att ställa höga krav på kommunala aktörer och deras förmåga att på bästa sätt hantera avfallet på ett kostnadseffektivt sätt.

IKEA bidrar gärna fortsatt i dialogen för att utveckla rätt lösningar för att stödja kunder, företag och leverantörer i att göra hållbara val.

Johanna Nordell
Hållbarhetschef IKEA Sverige
Johanna.nordell1@ingka.ikea.com
+46(0)732 32 14 94

Frida Lundgren
Public Affairs-chef IKEA Sverige
Frida.lundgren@ingka.ikea.com
+46(0)701 43 55 20